

Saksnummer	Utvalg	Møtedato
108/2024	Formannskapet	28.11.2024
	Kommunestyret	

Saksbehandler: Harald Einar Erichsen
Hjemmel:

Handlingsregel om bruk av midler fra havbruksfond og disposisjonsfond

Saksopplysninger

Kommunestyret vedtok i sak 79/2023:

Kommunestyret vedtar at det ikke gjøres endringer som skissert i budsjettdokumentet ift å opprette et eget havbruksfond. Kommunestyret ber administrasjonen

<i>Beløp i hele 1.000</i>	2019	2020	2021	2022	2023
Konsesjonskraft	0	0	3 424	2 122	4 311
Konsesjonsavgift	1 367	-97	148	126	107
Naturressursskatt	1 267	1 227	1 245	1 180	349
Eiendomsskatt	10 121	11 937	13 141	14 380	15 157
Overføring Havbruksfond	7 410	23 842	14 105	38 883	19 341
SUM	20 165	36 909	32 064	56 691	39 265

Inntektene fra Havbruksfondet tilføres Rødøy kommune via de ulike lokaliteter for oppdrett som er registrert i kommunen. Følgende lokaliteter er registrert i Akvakulturregisteret pr 01.09.2024 og danner grunnlag for årets utbetaling på Mnok 52,349.

Meldingen understreker viktigheten av boligpolitikk, gode skole- og fritidstilbud, og integreringstiltak for å støtte dette.

2. Økonomisk Bærekraft og Utfordringer

Skatteinntekter og Statlige Overføringer: Kommunens inntekter vil i stor grad være avhengige av utviklingen i antall skattebetalere og statlige overføringer. Økt press på utgifter, spesielt innen helse- og omsorgssektoren, kan skape økonomiske ubalanser i drift om ikke effektiviseringstiltak iverksettes. Inntekter fra Havbruksfond samt kraft vil også i fremtiden være viktige tilleggssinntekter for Rødøy kommune. En langsiktig forvaltning av disse særinntektene vil være avgjørende for kommunens evne til å gjennomføre nødvendige strukturendringer samt sikre en nødvendig modernisering av Rødøy-samfunnet.

Effektiv Ressursbruk: For å møte fremtidige økonomiske utfordringer, anbefaler meldingen innovasjon i tjenesteleveringen, som digitalisering av tjenester og samarbeid mellom kommuner for å oppnå stordriftsfordeler. Det legges også vekt på betydningen av å redusere administrasjonskostnader samt en effektiv forvaltning og fornying av kommunens formålsbygg.

3. Infrastruktur, Næringsutvikling og Arbeidsmarked

integrering av innvandrere, arbeidsmarkedstiltak for utsatte grupper, og styrking av fritidstilbud vil bidra til å bygge et mer inkluderende lokalsamfunn.

6. Politisk Styring og Strategisk Planlegging

Langsiktig Planlegging: Meldingen oppfordrer til helhetlig og langsiktig planlegging som er tilpasset fremtidige utfordringer. Kommunen må være forberedt på å tilpasse seg raskt endrede forhold, både økonomisk og samfunnsmessig, gjennom fleksible strategier og effektive styringsverktøy. Dette vil ventelig utfordre kommunens evne for i fremtiden å kunne levere fullverdige tjenester ovenfor samtlige av kommunens 14 grunnkretser.

Samarbeid og Partnerskap: For å lykkes med de langsiktige målene, må kommunen styrke samarbeidet med andre kommuner, regioner, næringslivet og frivillige organisasjoner. Dette vil skape synergieffekter og sikre bedre utnyttelse av ressurser

Vurderinger

De 6 sentrale utfordringene som Perspektivmeldingen oppsummerer samsvarer i stor grad med kommunens samfunnsplan, hvor en bærekraftig utvikling, folkehelse og klimatilpasning er

Havbruksfondet har i snitt gitt Mnok 31,169 i utbetaling fra havbruksfondet, med lavest utbetaling i 2021 på Mnok 14,105 og høyest utbetaling i 2024 på Mnok 52,349.

For å illustrere effekten av inntekter fra havbruksfondet på måltallet netto driftsresultat i % av brutto inntekter vises det til tabellen nedenfor:

	2021	2022	2023
Brutto driftsinntekter	186 660	218 866	216 047
Netto driftsresultat	2 340	34 861	22 925
Netto driftsresultat i % - årsregnskap	1,25 %	15,93 %	10,61 %
Inntekter fra Havbruksfond	14 105	38 883	19 341
Engangseffekt pensjon	0	0	21 491
Netto driftsresultat ex. inntekter fra Havbruksfond og engangseffekt av pensjon	-11 765	-4 022	-17 907
Netto driftsresultat i % - korrigert	-6,82 %	-2,23 %	-9,10 %

Av tabellen frem

På denne bakgrunn anbefales det at kommunestyret vurderer dagens finansielle måltall slik at disse i større grad reflekterer kommunens faktiske langsiktige økonomiforvaltning. Måltallene må likeledes være langsiktige, realistiske og oppnåelige. Sistnevnte innebærer som illustrert ovenfor blant annet at det må regnes med bruk av en andel av kommunens Havbruksinntekter for å kunne balansere de kommende års budsjett. Denne andelen bør imidlertid gradvis reduseres da dagens avhengighet av disse inntektene ikke er bærekraftig over tid. Fremtidige måltall for Rødøy kommune bør som en følge av dette bestå av følgende elementer:

- Årlige budsjetterte inntekter fra Havbruksfond til årets drift.
- Netto driftsresultat i % - korrigert for avvik mellom budsjetterte inntekter fra Havbruksfond og faktisk årlig tilførte inntekter fra Havbruksfond, 1,75%
- Disposisjonsfond eks havbruksfond, 20%
- Havbruksfond, minimum Mnok 20
- Netto lånegjeld, maksimalt 75%

I disse måltallene ligger det at det anbefales å opprette et separat disposisjonsfond hvor den årlige differansen mellom faktisk utbetaling fra Havbruksfondet og budsjettert bruk av disse inntektene til drift avsettes. En slik prioritering vil i større grad bidra til å synliggjøre Havbruksinntektene og derigjennom

Kommunedirektørens innstilling

En bærekraftig bruk av inntektene fra Havbruksfondet innebærer blant annet å forvalte midlene på en måte som skaper langvarige økonomiske, sosiale og miljømessige fordeler for lokalsamfunnet. Kommunens økonomiske opplegg bør derfor i størst mulig grad baseres på at tjenesteleveransen finansieres av løpende overføringer fra staten, egne driftsinntekter og kommunens ekstra inntekter fra kraftproduksjonen.

Fremtidige måltall for Rødøy kommune bør som en følge av dette bestå av følgende elementer:

- Årlige budsjetterte inntekter fra Havbruksfond til årets drift (Mnok).

2025	2026	2027	2028
16 000	12 000	10 000	6 000

- Netto driftsresultat i % - korrigert for avvik mellom budsjetterte inntekter fra Havbruksfond og faktisk årlig tilførte inntekter fra Havbruksfond, 1,75%
- Disposisjonsfond eks havbruksfond, 20%
- Havbruksfond, minimum Mnok 20
- Netto lånegjeld, maksimalt 75%</

2 UTRYDDE SULT 	Sult og feilernærning er den største helsetrusselen på verdensbasis. Matsikkerhet er å ha tilgang til nok mat, trygg mat og næringsrik mat, for å kunne leve et aktivt og sunt liv. Matsikkerhet handler både om hvor mye mat som er tilgjengelig i et samfunn og i hvilken grad mennesker har tilgang til den.
3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 	Gjennom forebygging, behandling og å fremme mental helse og livskvalitet, skal arbeides med å redusere antall mennesker som dør for tidlig med en tredjedel innen 2030 (ikke smittsomme sykdommer og trafikkuhell), samt forebygge psykiske lidelser som angst, depresjon og selvmord.
4 GOD UTDANNING 	En god utdanning er grunnlaget for å forbedre menneskers liv. For å nå bærekraftsmålene

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON 	Bærekraftig produksjon innebærer å minske ressursbruk, miljøødeleggelse og klimagassutslipp når en lager en vare. I dag forbruker vi mer enn hva som er miljømessig bærekraftig. For å sikre gode levekår for nåværende og fremtidige generasjoner må også hver enkelt forbruker endre livsstil.
13 STOPPE KLIMAENDRINGENE 	Klimaendringer er et globalt spørsmål og kjenner ingen landegrenser. Derfor må vi også finne globale løsninger. I tillegg til å kutte i utslipp og fange og lagre CO₂, må det satses langt mer på annen ren energi. 2 graders temperaturøkning er grensen for hva naturen kan tåle. Stiger temperaturen mer enn det vil klimaendringene bli ukontrollerbare.
14 LIVET I HAVET 	Marine næringer er viktige for å dekke